

not so much a set of procedures and their application but dialogic interaction between different policy actors - the state, political parties, public organizations and individuals, inclusive. Based on the analysis of theoretical and methodological achievements of this issue is determined that the dialogic interaction is a form of social interaction and a form of social dialogue, where social dialogue is an important functional characteristic of modern society and is implemented in all forms crosssubjective relationships and interactions, both explicitly, and in implicit form.

Keywords: *social dialogue, dialogical interaction, public policy.*

УДК 303.05:303.7.032.4+[323.1:327.56]+94(4+7)'XX/XXI'

О.О. Маруховська-Картунова

ПЕРІОДИЗАЦІЯ ГЕНЕЗИ ЕТНОКОНФЛІКТОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НА ЗАХОДІ У XX-XXI ст.: БАГАТОМАНІТНІСТЬ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ПІДХОДІВ

Стаття присвячена дослідженню проблем періодизації зародження і розвитку західної етнополітичної конфліктології. Аналізуються існуючі на сьогодні концептуальні підходи щодо періодизації цього складного і суперечливого процесу, з'ясовуються переваги та недоліки основних з них. Доводиться, що проблематика періодизації еволюції етнополітичної конфліктології і у зарубіжній, і у вітчизняній науковій літературі поки що так і залишається малодослідженою. Висувається авторський інноваційний концептуальний підхід щодо періодизації зазначеного процесу. Початок зародження зазначеної галузі наукового знання пропонується датувати не серединою 1950-х років, як вважають деякі дослідники, а початком XX ст., зокрема 1914 роком.

Ключові слова: *періодизація, концептуальні підходи, генеза, етнополітична конфліктологія, нова галузь наукового знання.*

Західна етнічна конфліктологія (Ethnic Conflict studies) або етнополітична конфліктологія (Ethnopolitical Conflict studies) є, мабуть, наймолодшою, але вочевидь найменш дослідженою галуззю наукового знання. І в першу чергу це стосується періодизації її генези та характеристики основних періодів і етапів.

Слід зазначити, що у вітчизняній відповідній науковій літературі, наскільки нам відомо, немає жодної спеціальної публікації, присвяченої цій досить цікавій і *актуальній* як з *теоретичної*, так і з *практичної* точок зору проблематики. Інакше говорячи, *ступінь її наукової розробки* в Україні залишається мало дослідженою. Це видається досить дивним з огляду на те, що вітчизняні етноконфліктологи ось вже майже чверть століття активно користуються понятійно-категоріальним апаратом, методологічним інструментарієм та теоретико-концептуальними напрацюваннями саме західної етнополітичної конфліктології. Певною мірою цю наукову прогалину намагався заповнити відомий вітчизняний дослідник *А.І. Кіссе*. У своїй фундаментальній монографії «*Етнічний конфлікт: теорія і практика управління*» він, зокрема, зазначав: «У нашому дослідженні ми скористаємося періодизацією етноконфліктології, запропонованою російським дослідником А.Р. Аклаєвим». І далі, на кількох сторінках, А.І. Кіссе досить чітко і коректно виклав сутність зазначеної періодизації західної етнополітичної конфліктології, розробленої, як вже зазначалося А.Р. Аклаєвим, до того ж з деякими своїми власними додатками і коментарями [3, с. 12-18]. І тим не менш,

маємо константувати, що вітчизняні дослідники на сьогодні мають лише часткову інформацію щодо згаданої періодизації західної етнополітичної конфліктології та і то, по-перше, в тлумаченні російського науковця, а по-друге, у переказі вітчизняного дослідника. Зрозуміло, що це краще, ніж нічого, але зовсім не применшує *актуальності теми даної статті*.

На відміну від України, в Росії, хоч і бракує спеціальних публікацій щодо генези західної етнополітичної конфліктології, зокрема її періодизації, але є щонайменше три публікації, в яких про це йдеться. Першою такою працею стала монографія відомого російського вченого, одного із «батьків-засновників» етноконфліктології в Росії В.А. Авксент'єва «*Етнічна конфліктологія: в пошуках наукової парадигми*». В ній він зазначав, що початок процесу формування етноконфліктології на Заході «можна віднести лише до другої половини ХХ століття, причому етнічні конфлікти були зовсім не пріоритетним об'єктом дослідження на початковому етапі становлення конфліктологічного знання». А далі він запропонував поділити цей процес на *три* таких *етапи*. *Перший етап* він датував 60-70-ми роками ХХ ст. і охарактеризував його як «етап накопичення та первинного аналізу емпіричного матеріалу», зазначивши, що це свідчить про те, що «наукова галузь переживає епоху свого юнацтва». *Другий етап* ним було датовано 1980-ми роками і охарактеризовано як «теоретико-методологічний етап розвитку світової етноконфліктології». *Третій етап* під назвою «прикладний або технологічний», на погляд В.А. Авксент'єва, розпочався у 1990 р. і тривав до 2001 р., до часу опублікування його монографії [1, с. 74-78].

Зрозуміло, що ця, запропонована В.А. Авксент'євим періодизація генези західної етнополітичної конфліктології (як і будь-яка інша), має право на існування. Однак, у автора даної статті є невелике зауваження щодо зазначеної періодизації, а саме – не слід, мабуть, було так жорстко прив'язувати початок процесу формування етнополітичної конфліктології до середини ХХ ст., адже він, на наш погляд, розпочався значно раніше.

Другою працею російських дослідників, в якій більш детально аналізувалася генеза етнополітичної конфліктології і було дано її періодизацію, став фундаментальний навчальний посібник «батька-засновника» етнополітичної конфліктології в Росії А.Р. Аклаєва під назвою «*Етнополітична конфліктологія: аналіз і менеджмент*» [2, с. 36-45].

До його очевидних заслуг слід віднести здійснений ним аналіз сутності та причин посилення тенденції глобального поширення і зміцнення процесів політизації етнічності та етнізації політики і як наслідок всього цього ескалації етнополітичних конфліктів наприкінці 1960-х років. Спираючись на цей аналіз, А.Р. Аклаєв дійшов такого висновку: «В результаті на рубежі 1960-1970-х рр. етнополітичний конфлікт перетворюється у самостійний предмет наукового аналізу і виникає етнополітична конфліктологія як особлива сфера міждисциплінарних досліджень, покликана до життя потребами розвитку людського співтовариства» [2, с. 39]. Звичайно, цей висновок має право на існування. Однак, на наше переконання, він є не зовсім коректним, за винятком хіба що твердження про те, що етнополітична конфліктологія була «покликана до життя потребами розвитку людського співтовариства». Решта ж положень цього твердження є щонайменше дискусійними. По-перше, саме етнополітичний конфлікт «перетворився у самостійний предмет наукового аналізу» на рубежі не 1960-1970-х рр., а тільки лише на рубежі 1980-1990-х рр. По-друге, саме етнополітична конфліктологія, відповідно виникла теж десь років на 20 (двадцять!) пізніше. По-третє, вона не одразу виникла як «сфера міждисциплінарних досліджень», а пройшла тривалий, досить складний і суперечливий шлях від монодисциплінарності до міждисциплінарності. По-четверте, етнополітична конфліктологія виникла не на порожньому місці: їй передували ґрунтовні

концептуальні та теоретико-методологічні напрацювання цілої плеяди відомих вчених ще першої половини ХХ ст.

Щодо запропонованої А.Р. Аклаєвим періодизації західної етнополітичної конфліктології, то він поділив процес її еволюції на *чотири етапи*. Перший етап, він датує кінцем 1960-х – кінцем 1970-х рр. і характеризує його як «етап формування етнополітичної конфліктології як міждисциплінарної сфери наукових досліджень». «Другий етап у розвитку етнополітичної конфліктології, – стверджує він, – припадає на 1980-ті рр. Його можна охарактеризувати як етап становлення, коли вона перестає бути просто міждисциплінарною сферою досліджень суміжних суспільних наук і перетворюється у самостійну конфліктологічну дисципліну». Третій етап датується А.Р. Аклаєвим 1990-ми роками і характеризується «інтенсивним зростанням етноконфліктологічних досліджень у зв'язку з осмисленням нових реалій сучасного світу, перш за все, процесів глибокої політичної і соціально-економічної трансформації в низці регіонів світу, які розгорнулися на рубежі 1980-1990-х рр., та докорінними зрушеннями у міжнародних відносинах після закінчення «холодної війни». А на початку ХХІ ст., стверджує він, «етнополітична конфліктологія вступає в новий четвертий етап розвитку» [2, с. 39-42, 45]. Щоправда, якщо перші три із періоди були ним охарактеризовані, то про останній, тобто четвертий період, була лише проста і стисла згадка.

Третьою працею, в якій йшлося про генезу західної етнополітичної конфліктології та її періодизацію став навчальний посібник російської дослідниці С.В. Мурашевої [4, с. 8-10]. Але в ньому, опублікованому вже у 2015 р., лише повторювалася періодизація В.А. Авксент'єва 2001 р. Отже, в російській науковій літературі дана проблема досліджена не належним чином, що є додатковим свідченням її актуальності.

Щодо *ступеню наукової розробки* проблем, пов'язаних з генезою етнополітичної конфліктології на Заході, то з'ясувати його досить складно з огляду на кілька важливих причин. По-перше, тому, що у західній відповідній літературі *бракує спеціальних* публікацій із зазначеної проблематики. По-друге, на Заході існує ціла низка близьких, суміжних, тісно пов'язаних чи навіть «переплетених» наукових дисциплін чи їх галузей, з різним статусом і різними або об'єднаними назвами, які власними, а найчастіше спільними зусиллями досліджують водночас проблеми миру, конфліктів та війни. Підтвердження тому – існування таких з них, як: «Дослідження миру» (Peace Studies), «Дослідження війни» (War Studies), «Дослідження миру та конфліктів» (Peace and Conflict Studies), «Дослідження міжнародних відносин» (International Relations Studies) та ін. [7, р. 19-34]. По-третє, щодо досліджень розвитку суто етноконфліктологічних знань, то вони, окрім вже зазначених «академічних дисциплін/галузей», здійснюються ще й в рамках «Етнічних та расових студій» (Ethnic and Race Studies), «Етнічних студій» (Ethnic Studies), «Етноконфліктології» (Ethnic Conflict Studies) та ін. В таких умовах виокремити і з'ясувати еволюцію, і тим більше періодизацію кожної з них безпосередньо і поодиноці, у тому числі й етнополітичної конфліктології, практично неможливо. Тому спробуємо розв'язати це питання опосередковано, зокрема шляхом аналізу існуючих періодизацій найбільш впливових або, як правило разом узятих, згаданих дисциплін/галузей.

Цікаву і досить коректну точку зору щодо генези західних досліджень міжнародних відносин (International Relations Studies), а в їх рамках частково й етнополітичної конфліктології, висловив американський професор Каліфорнійського університету (Лос-Анджелес) *Джон Егню*. Зокрема, він запропонував поділити цей процес на наступні чотири періоди: *перший період* – 1815-1875 рр. – період «британського геополітичного порядку» (The British Geopolitical Order); *другий період* – 1875-1945 рр. – період «геополітичного порядку міжімперіалістичного суперництва» (The Geopolitical Order of Inter-Imperial Rivalry); *третій період* – 1945-90 рр. – період

«геополітичного порядку холодної війни» (The Cold War Geopolitical Order); *четвертий період* – з кінця 1990-х рр. – період «нового світового порядку» (A New World Order) [6, р. 3-22].

Ця періодизація, при всій її коректності, на нашу думку, є недостатньо ефективною з точки зору висвітлення і розуміння особливостей генези саме західної етнополітичної конфліктології в кожному з її періодів. Зазначений недолік запропонованої Дж. Егню періодизації обумовлений надто широким її контекстом, зокрема всією сферою міжнародних відносин, в яких етнополітичні конфлікти розглядалися лише однією з її другорядних або третьорядних складових.

Водночас, слід віддати належне Дж. Егню за кілька доволі корисних речей, висловлених ним в його публікації. По-перше, за застосування у своєму дослідженні маловідомого, але досить ефективного геополітичного підходу. До речі, цей підхід, на нашу думку, було б більш коректним називати не просто «*геополітичним підходом*», а «*етногеополітичним підходом*», оскільки в даному випадку в ньому превалює саме *етнополітична* складова. Адже значна частина «внутрішньодержавних» етнополітичних конфліктів мають міжнародний вимір чи їм може бути надано такий вимір, а більшість міждержавних конфліктів мають яскраво виражений домінуючий етнополітичний компонент. Вводячи поняття «*етногеополітичний підхід*» у широкий науковий обіг, автор даної статті сподівається на те, що його застосування сприятиме більш ґрунтовному дослідженню причин і наслідків ескалації етнополітичних конфліктів, зокрема їх інтернаціоналізації та пошуку міжнародним співтовариством оптимальних шляхів, методів і засобів деескалації, трансформації та розв'язання цих конфліктів. По-друге, за чіткий категоріальний апарат Дж. Егню і, перш за все, за використання поняття «*етнополітичні конфлікти*» щодо назви всіх конфліктів з етнополітичною складовою. По-третє, за висвітлення проблем впливу процесів глобалізації та фрагментації як на самі ці конфлікти, так і на наукову галузь, яка їх досліджує, тобто на етнополітичну конфліктологію. По-четверте, за коректне твердження-застереження: «Глобалізація та фрагментація є протилежними сторонами однієї і тієї ж геополітичної монети, яка призвела до зростання етнополітичних конфліктів за останні двадцять років» [6, р. 19].

Більш зручною і придатною для розуміння еволюції етнополітичної конфліктології можна вважати періодизацію, запропоновану *Денісом Сандолем* та *Шоном Бірном* у добре відомому і авторитетному енциклопедично-довідковому виданні «*Посібник з аналізу та розв'язання конфлікту*» [11, р. 3-4], який перевидавався вже кілька разів. В ньому дається у цілому прийнятна і доволі поширена на Заході періодизація еволюції загальної конфліктології. Ця періодизація досить коректно може бути екстрапольована на етнополітичну конфліктологію або навпаки еволюція етнополітичної конфліктології може бути легко вписана в рамки еволюції загальної конфліктології. Особливо вдалим це може видатися для тих дослідників етнополітичної конфліктології, які вважають її однозначно й виключно підгалуззю загальної конфліктології. В цьому посібникові сфера дослідження конфліктів визначається як окрема самостійна «*мульті- чи міждисциплінарна галузь*» (multi- interdisciplinary field) під назвою «*Аналіз та розв'язання конфліктів*» (Conflict Analysis and Resolution – CAR), «яка вивчає суспільні конфлікти та насилля». Еволюцію цієї наукової галузі Д. Сандол та Ш. Бірн поділяють на *чотири періоди*, які вони називають «чотирма хвилями».

Перший період вони датували другою половиною 50-х–60-ми роками ХХ ст. і найбільш впливовими тогочасними подіями вважали «повстання американських корінних народів за свої права», «рухи за громадянські права» та «антивоєнні виступи». Найбільшими досягненнями цього періоду еволюції загальної конфліктології вони назвали заснування у 1957 р. Кеном Болдуїном «*Journal of Conflict Resolution*» та у 1962 р. Йоханом Галтунгом «*Journal of Peace Research*», а також створення у 1965 р.

«Міжнародної Асоціації дослідження миру» (International Peace Research Association – IPRA). Ці події, на наш погляд, можна вважати початком інституціоналізації загальної конфліктології.

Другий період вони датували 70-ми роками ХХ ст. і назвали «професіоналізацією галузі», а серед помітних інституціоналізаційних досягнень згадали створення у 1972 р. «Організації професіоналів дискусійного розв'язання» (Society for Professionals in Dispute Resolution – SPIDR) та «Мережі розв'язання конфлікту» (Conflict Resolution Network – CREnet), а також відкриття у 1973 р. першої «Школи дослідження миру» (School of Peace Studies) при Бредфордському університеті.

Третій період (80-90-ті роки ХХ ст.) Д. Сандол та Ш. Бірн охарактеризували як початок досліджень «структурних коренів конфлікту» (structural roots of conflicts), теорії «основних людських потреб» та «зв'язків між мікро- і макро- рівнями втручання у конфлікт». Щодо досягнень інституціоналізаційного характеру цього періоду, то це: започаткування у США та Канаді у 1981 р. магістерських (M.Sc.) та у 1987 р. докторських (Ph.D.) міждисциплінарних навчальних програм з «Аналізу та розв'язання конфліктів» (CAR), а також створення у 1984 р. «Американського інституту миру» (United States Institute of Peace), а у 1985 р. «Канадського Інституту міжнародного миру і безпеки» (Canadian Institute for International Peace and Security) та «Канадської мережі розв'язання конфліктів» (Conflict Resolution Network Canada).

Четвертий період, за твердженням Д. Сандола та Ш. Бірна, розпочався з кінця ХХ ст. і тривав до часу виходу в світ їхньої публікації, тобто до 2010 р. «Кульмінацією» цього періоду вони вважали запровадження у 2005 р. в університетах Північної Америки перших навчально-дослідницьких магістерських (M.Sc.) та докторських (Ph.D.) програм з «Трансформації конфліктів» (Conflict Transformation).

При всіх своїх позитивах наведена вище періодизація дає лише загальне уявлення про основні напрямки і тренди еволюції загальної конфліктології, часові рамки її періодизації та загальні контури контенту. На жаль, з цієї періодизації навіть для фахівців з етнополітичної конфліктології не просто з'ясувати загальне і особливе в еволюції цих двох галузей наукового знання. Надто вже широким виявляється загальноконфліктологічний підхід для виявлення специфіки еволюції етнополітичної конфліктології, її періодизації та розуміння й висвітлення всіх тонкощів і нюансів окремих її періодів та етапів.

Тому варто звернути увагу на ще одну хоч і побіжну, але досить цікаву періодизацію еволюції, причому вже етноконфліктології, здійснену британським дослідником *Карлом Корделлом* та німецьким дослідником *Стефаном Вольффом*. У своїй досить відомій і добре розрекламованій на Заході праці «*Етнічний конфлікт: причини, наслідки та розв'язання (Ethnic Conflict: Causes, Consequences, and Resolutions)*» вони поділили процес генези етноконфліктології на чотири наступні періоди. *Перший період* (50-60 роки ХХ ст.) К. Корделл та С. Вольфф охарактеризували як період досліджень «переважно націоналізму як такого» та «конкретних прикладів етнічних меншин». *Другий період* вони датували 70-80-ми роками, а його основними рисами назвали «початок більш систематичного дослідження феномену етнічного конфлікту», зокрема його причин. *Третій період* генези етноконфліктології, за твердженням К. Корделла та С. Вольфа, припав на 90-ті рр. і йому були притаманні такі основні риси, як: використання при дослідженні етнічних конфліктів теорій «раціонального вибору» та «міжнародних відносин», а також впровадження «психоаналітичних підходів» і теорії «небезпеки/безпеки» при поясненні причин ескалації етноконфліктів та ін. *Четвертий період*, у їх трактуванні, розпочався з кінця 90-х років і продовжувався до 2010 р., тобто до часу появи їх праці. Його головною

особливістю вони вважали «формування економічної теорії етнічного конфлікту» [10, р. 25].

При всіх позитивах запропонованої К. Корделлом та С. Вольффом періодизації, в ній, на нашу думку, є чимало білих плям, вразливих місць та більш ніж дискусійних положень. Одним з найбільш важливих теоретико-методологічних і концептуальних недоліків їх періодизації, характеристики її періодів, як і згаданої праці в цілому, є свідомі й наполегливі намагання цих відомих дослідників уникати використання в ній поняття «етнополітичні конфлікти», а також ігнорування тих праць своїх колег, в яких аналізується чи навіть згадується саме цей тип конфліктів. На підтвердження цього нашого однозначного і досить таки різкого зауваження наведемо наступні аргументи. По-перше, у своїй 232-х сторінковій праці великого формату К. Корделл та С. Вольфф жодного разу (!) ані в основному тексті, ані в примітках, ані в посиланнях не використали термін чи поняття «етнополітичні конфлікти». По-друге, вони не згадали жодного (!) наукового центру, співробітники яких досліджують цей тип конфліктів, включно з добре відомим центром Соломона Аша [5]. По-третє, претендуючи на глобальний аналіз етнічних конфліктів, вони жодного разу (!) не скористалися матеріалами всесвітньовідомого і найбільш цитованого, найпотужнішого і найавторитетнішого глобального проекту на чолі з батьком засновником етнополітичної конфліктології *Тедом Гурром* [9]. По-четверте, будучи викладачами престижних університетів, вони, тим не менш, не згадали жодного (!) університету, факультету чи кафедри, де готуються фахівці з «етнополітичних конфліктів». Нарешті, до свого 16-ти сторінкового «Списку використаних джерел» (References) вони не включили жодної праці (!), в контенті, і тим більше в назві якої було б присутнє термін «етнополітичні конфлікти»... І це при тому, що практично вся їх праця базується не просто на аналізі, а виключно на аналізі саме етнополітичних конфліктів.

Знайти якісь логічне пояснення цьому парадоксальному явищу надзвичайно важко. Однак, зробити це можна і конче потрібно, але для цього слід провести окреме спеціальне дослідження, що виходить за рамки даної статті. Тому тут лише попередньо зазначимо, що наведена вище ситуація – це результат зовні непомітної, але досить потужної і часом жорсткої конкурентної боротьби між різними досить численними науковими школами. Особливо активно вона стає при швидких змінах наукових парадигм та ще й появі зовсім нових наук чи галузей наукового знання, якою є етнополітична конфліктологія. І ведеться ця боротьба, як це не сумно, не тільки і не стільки за наукові істини, скільки за потужні наукові проекти, за солідні наукові гранти, за бренди, за прихильників, за потенційних покупців «своїї» наукової продукції та ін. [8, р. 877].

Автор даної статті має власне бачення і самого процесу генези західної етнополітичної конфліктології, і її періодизації, і, що особливо важливо, характерних рис її періодів та етапів. Однак, виходячи з обмеженого обсягу статті, він вимушений дати тут лише загальні контури періодизації генези цієї нової галузі наукового знання. Зокрема, пропонується поділити процес еволюції етнополітичної конфліктології на *чотири основних періоди*. Перший період має охоплювати 1914-1950-ті роки і заслуговує на назву «Зародження етнополітичної конфліктології». Другий період можна датувати 1960-1970-ми роками і назвати «Виокремлення етнополітичної конфліктології». Третій період пропонується датувати 1980-1990-ми роками і назвати «Становлення етнополітичної конфліктології». Нарешті, четвертий, сучасний період (2000-і роки – по теперішній час) вартує назви «Подальший розвиток та інституціоналізація етнополітичної конфліктології».

Критерієм такої періодизації виступають виключно кількісні та якісні характеристики тих феноменів, які мали місце чи які були притаманні тим чи іншим

часовим параметрам зазначеного процесу. Зрозуміло, що ця вперше запропонована у вітчизняній науковій політологічній літературі періодизація має дискусійний, схематичний, певною мірою суб'єктивний і поки що лише постановочний характер. І, тим не менш, вона може дати більш чітке, логічно впорядковане уявлення про тривалий, складний і суперечливий процес зародження, становлення та подальшого розвитку цієї відносно нової галузі наукового знання.

Все вищенаведене дає підстави для наступного *висновку*: проблематика еволюції етнополітичної конфліктології і у зарубіжній, і у вітчизняній науковій літературі поки що залишається мало дослідженою. Окрім того, все ще бракує єдності у поглядах на її періодизацію, на змістовне наповнення запропонованих зарубіжними і вітчизняними дослідниками періодів та й самі періоди, на наш погляд, потребують додаткового поділу на етапи та більш детальної характеристики.

Список використаної літератури:

1. Авксентьев В. А. Этническая конфликтология : в поисках научной парадигмы : моногр. / В. А. Авксентьев. – Ставрополь : Изд-во СГУ, 2001. – 268 с. ; Avksentev V. A. Etnicheskaya konfliktologiya : v poiskakh nauchnoy paradigmy : monogr. / V. A. Avksentev. – Stavropol : Izd-vo SGU, 2001. – 268 s.
2. Аклаев А. Р. Этнополитическая конфликтология : анализ и менеджмент : учеб. пособ. / А. Р. Аклаев. – Москва : Дело, 2005. – 472 с. ; Aklaev A. R. Etnopoliticheskaya konfliktologiya : analiz i menedzhment : ucheb. posob. / A. R. Aklaev. – Moskva : Delo, 2005. – 472 s.
3. Киссе А. І. Етнічний конфлікт : теорія і практика управління. Політологічний аналіз : моногр. / А. І. Киссе – Київ : Логос, 2006. – 380 с. ; Kisse A. I. Etnichnyi konflikt : teoriia i praktyka upravlinnia. Politolohichnyi analiz : monohr. / A. I. Kisse – Kyiv : Lohos, 2006. – 380 s.
4. Мурашева С. В. Этноконфликтология (теоретико-методологические аспекты) : учеб. пособ. / С. В. Мурашева. – Орел : ФГБОУ ВПО «ОГУ», 2015. – 211 с. ; Murasheva S. V. Etnokonfliktologiya (teoretiko-metodologicheskie aspekty) : ucheb. posob. / S. V. Murasheva. – Orel : FGBOU VPO «OGU», 2015. – 211 s.
5. About the Solomon Asch Center for the Study of Ethnopolitical Conflict [Electronic resource] – Mode of access : <https://aschcenter.blogs.brynmawr.edu/about/>
6. Agnew J. The Geopolitical Context of Contemporary Ethnopolitical Conflict / J. Agnew // Byrne S. Reconcilable Differences : Turning Points in Ethnopolitical Conflict / S. Byrne, C. Irvin. – West Hartford : Kumarian Press, Inc., 2000. – 221 p.
7. Barash D. Peace and Conflict Studies / D. Barash, Ch. Webel. – 3rd ed. – Thousand Oaks : Sage Publications, Inc, 2013. – 584 p.
8. Deutsch M. The Handbook of Conflict Resolution : Theory and Practice / M. Deutsch, P. Coleman, E. Marcus. – San Francisco : John Wiley & Sons, Inc., 2006. – 959 p.
9. Gurr T. Minorities at Risk : A Global view of Ethnopolitical Conflicts / T. R. Gurr. – Washington, DC : United States Institute of Peace Press, 1993. – 427 p.
10. Kordell K. Ethnic Conflict : Causes, Consequences, and Resolutions / K. Kordell, S. Wolff. – Cambridge : Polity publisher, 2010. – 304 p.
11. Sandole D. Handbook of Conflict Analysis and Resolution / D. Sandole, S. Byrne, I. Sandole-Staroste, J. Senehi. – London : Routledge, 2008. – 576 p.

Стаття надійшла до редакції 05.12.2016 р.

O. Marukhovska-Kartunova

PERIODIZATION OF THE GENESES OF THE ETHNOCONFLICTOLOGICAL RESEARCHES IN THE WEST IN THE XX-XXI CENTURIES: MULTIPLICITIES OF CONCEPTUAL APPROACHES

The article is devoted to research of the periodisation problems of the geneses of the Western ethnopolitical conflict studies. The existing conceptual approaches to the periodisation of this complicated and contradictory process are analysed. In particular the conceptual approaches to the problems of periodisation of the geneses of a new sphere of scientific knowledge by such Ukrainian scholar as A. Kisse, Russian researchers as V. Avksentiev and A. Aklaev and also Western scientists as John Agnew, Denis Sandole and Sean Byrne, Karl Kordell and Stefan Wolff are examined.

The advantages and shortcomings of those approaches were studied, objectively characterized and described. It was proved, that a range of problems of evolution of ethnopolitical conflict studies in both foreign and home scientific literature remains scantily explored. Author's innovative conceptual approach to the periodisation of the above mentioned process was suggested. It was proposed to date the beginning of origin of this sphere of scientific knowledge not from the middle of 1950th, as some western scientists consider, but from the beginning of XXth century, in particular from 1914th year.

The author of the article also tries to educe the real reasons of avoidance of the use of such concepts as «ethnopolitical conflicts» and «ethnopolitical conflict studies» by some Western scientists. The main reasons of this avoidance are following: existence of conflicts among the scholarly disciplines, among theorists, researchers, and practitioners; and among training programs and graduate studies for scarce resources – students, clients, grants, and so on.

Key words: *periodisation, conceptual approaches, geneses, ethnopolitical conflict studies, new sphere of scientific knowledge.*